

LILJEKONVALJ

Convallaria majalis

Tema-art för de vilda

blommornas dag 2026

Liljekonvaljen är en populär snittblomma, trädgårdsväxt och julblomma.

LILJEKONVALJ

Convallaria majalis

Liljekonvaljen (*Convallaria majalis*) valdes till Finlands nationalblomma i en allmän omröstning 1967, året då Finland firade 50 år av självständighet. Valet påverkades troligen av liljekonvaljens rena vita blommor, som doftar starkt i maj och juni. Även blomsterbranschens lobbyverksamhet påverkade valet, liljekonvaljen används allmänt som julblomma och är även en trädgårdsväxt.

Liljekonvaljens många namn

Det finska namnet kielo kommer från liljekonvaljens bladform, som liknar en tunga: traditionella namn var bland annat lehmänkieli (kotunga), häränkieli (oxtung) och koirankieli (hundtung). Baserat på dessa utvecklade Elias

Lönnrot släktnamnet kielo. Det var först 1950, när storrams och getrams, som har blommor och blad med annat utseende, överförts till sitt eget släkte ramsar (*Polygonatum*), som kielo blev det entydiga artnamnet för liljekonvaljen. I Lönnrots fotspår har Kielo också

etablerat sig som ett kvinnligt förnamn och det har varit ett populärt namn på kor. Kielos namnsdag är den 14 juni. Den dagen firas de vilda blommornas dag i år, 2026.

Det finska namnet Kielos historia går långt tillbaka i historien. Den blivande prästen i Messukylä, Henrik Lilius (1683–1745), försvarade sin tvådelade doktorsavhandling "Kielosta" under handledning av fysikprofessorn Johan Browallius 1741 och 1744. Redan då var namnet lehmänkieli känt. Senare studerades liljekonvaljen i detalj och liljekonvaljens medicinska egenskaper beskrevs ingående. "När blommorna lagras i vin i en vecka blir de ett utmärkt botemedel mot katarr, yrsel och hjärtproblem". Liljekonvaljvin blev ett populärt läkemedel.

Motivationen till Henrik Lilius avhandling kom från den första versen i det andra kapitlet i Höga visan i Bibeln: "Jag är en vildros från Sharon, jag är liljan från dalarna." Avhandlingen undersöker om liljekonvaljen kan vara denna ros från Sharon. Det vetenskapliga namn på liljekonvaljen som Linné gav år 1753, *Convallaria majalis*, är härlett från de latinska orden för dal och maj.

Kännetecken och utbredning

Liljekonvaljens jordstam, som bildar täta bestånd, är lång och krypande, smal och förgrenad. Växten blir 15–25 cm hög och stjälken är ofta blårod vid basen. Två ovala 10–20 cm långa blad växer

från stjälkens bas och smalnar av till långa, smala stjälkar. Blomställningen är en ensidig, långstjätkad klase med 6–12 blommor. De hängande 5–9 mm långa blommorna är doftande, har en klockliknande form och är vita till färgen. Frukten är ett gulrött till rött runt bär. Typiska växtplatser för liljekonvaljen är torra till friska moskogor, lundar, skogsbryn, steniga sluttningar, väggkanter, lövängar och sumpskogor. Liljekonvaljen är vanlig i södra och mellersta Finland medan den förekommer mer sparsamt i norra Finland. Nordgränsen går ungefär vid Kittilä och Sodankylä. I norr har insamling, avverkning, igenväxning och överbete nämnts som hotfaktorer. Klonernas genetiska mångfald är låg, vilket kan leda till en försämrad förmåga hos enskilda populationer att klara av förändringar i sin livsmiljö.

Liljekonvaljen förekommer naturligt från Västeuropa till Kaukasus men är också introducerad i Nordamerika. I Östra Asien och i Nordamerika förekommer två andra konvalj arter.

Löbagger
(*Lilioceris merdigera*)

Liljekonvaljens biologi

Liljekonvaljen förökar sig sexuellt med blommor och asexuellt med jordstammar. Jordstammen växer ca 15 cm per år. De äldsta växterna uppskattas vara 200–300 år gamla, med kloner som når en diameter på cirka 40 meter. Blommorna kan vara självpollinerande eller korspollinerande men endast korspollinerade blommor producerar frön. De nektarlösa blommorna lockar pollinering med sin doft. Gnagare sprider fröna men troligen gör även fåglar det.

De första skotten växer upp vanligtvis två eller tre år efter att de har grott och den första blomningen sker vid omkring åtta års ålder. Vanligtvis producerar endast cirka 2–3 procent av skotten blommor.

Liljekonvaljen har få fiender eftersom den duger som mat åt endast ett fåtal arter, såsom lökbagge (*Lilioceris*

merdigera). Det finns minst nio parasitiska svamparter på liljekonvalj, till exempel *Gloeosporium convallariae* som orsakar bruna fläckar på bladen.

Liljekonvaljens giftighet

Alla delar av liljekonvaljen är giftiga. Omkring fyrtio ämnen som påverkar hjärtfunktionen har hittats i liljekonvalj. Den har också använts som hjärtmedicin i århundraden. Ämnenas effekter liknar de hos fingerborgsblommans glykosider. Gamla skott innehåller flera ämnen än unga. Mängden är dock liten och livshotande förgiftning är sällsynt. Symtomen inkluderar irritation av slemhinnorna i munnen och magen, illamående, kräkningar och diarré. Om man misstänker förgiftning skall man kontakta förgiftningscentralen.

DE VILDA BLOMMORNAS DAG

www.sll.fi/luonnonkukat • facebook.com/luonnonkukkienpaiva

DE VILDA BLOMMORNAS DAG I FINLAND ARRANGERAS AV: Finlands Naturskyddsförbund; Societas Biologica Fennica Vanamo; Societas pro Fauna et Flora Fennica; Forststyrelsen, Naturtjänster; Naturhistoriska Centralmuseets Botaniska Museum; Finlands Miljöcentral; Biologi- och Geografilärarnas Förbund BMOL.